

Infofiche: Mobiliteit

Ongevallen met tweewielers voorkomen.

Richtlijnen voor werkgevers.

De laatste jaren zijn verplaatsingen met de fiets, een schoon en milieuvriendelijk vervoermiddel, in stijgende lijn, en dit zowel voor privé verplaatsingen als voor verplaatsingen van en naar het werk, maar ook voor dienstverplaatsingen.

Naast de positieve effecten van het toenemend aantal verplaatsingen met de fiets, is er ook een keerzijde aan de medaille: het aantal ongevallen met fietsers neemt toe. Bovendien hebben ongevallen met de fiets vaak ernstige letsels tot gevolg door de kwetsbaarheid van het slachtoffer.

De meest voorkomende letsels bij fietsers zijn breuken en vaker dan andere weggebruikers lopen ze letsels op aan de bovenste ledematen. Zelfs kleine ongelukken leiden tot een aanzienlijk lange periode van revalidatie (rond 8 weken voor een polsbreuk, de meest voorkomende verwonding - bron Vias).

Anders dan preventie van ongevallen op de arbeidsplaats is preventie van ongevallen bij verplaatsingen van en naar het werk voor een werkgever niet evident. De werknemer bevindt zich immers niet op het bedrijfsterrein of op de werkplek en staat niet onder toezicht van de hiërarchische lijn.

Raadpleeg hiervoor het dossier « Voorkomen van ongevallen tijdens verplaatsingen »

Het voorkomen van ongevallen bij verplaatsingen met de fiets ligt voornamelijk in handen van de werknemer zelf die de nodige discipline aan de dag moet leggen om zijn gedrag aan te passen en zijn eigen veiligheid in acht te nemen.

Toch kan de werkgever een aantal inspanningen doen om een preventiebeleid op te zetten voor de woon-werkverplaatsingen.

Met deze richtlijn beoogt Ethias enkele mogelijkheden en tips aan te reiken die in dit kader kunnen worden overwogen en die de werkgever kunnen inspireren om ongevallen met fietsers te voorkomen. Een optimaal preventiebeleid is best gebaseerd op de resultaten van de risicoanalyse en op de analyses van de arbeidsongevallen en van de ongevallen op de arbeidsweg die wij in stap 1 voor u uitwerken.

Verschillende mogelijke initiatieven om de risico's te verminderen worden u in stap 2 uitgelegd.

➤ In deze richtlijn wordt steeds gesproken van de fiets maar de analyses en de voorgestelde maatregelen zijn ook toepasbaar voor andere tweewielers. Bijvoorbeeld bij gebruik van de steeds populairdere step, al dan niet elektrisch aangedreven, met de specifieke bijhorende risico's en ongevallen, kunnen de principes ook worden toegepast.

Succes!

ethias

STAP 1 - Meten is weten

Het is van belang in kaart te brengen waar de risico's in het verkeer voor de werknemers zich situeren. Het uitvoeren van **een risicoanalyse** is hiervoor een belangrijke bron van informatie.

Het laat toe aan de werkgever te bepalen welke risico's in het verkeer voor zijn werknemers prioritair moeten worden aangepakt.

- **TIP:**
Ethias heeft in samenwerking met de VSV een tool ontwikkeld die uit een uitgebreide checklist bestaat en wanneer deze wordt ingevuld, wordt een grafische voorstelling gegeven van de risico's verbonden aan de verschillende vervoermiddelen (bv. fiets, elektrische fiets enz.).

Vraag deze tool aan door een e-mail te sturen naar preventie@ethias.be.

Wanneer men wil nadenken over het voorkomen van ongevallen is het belangrijk om te analyseren welke de oorzaken zijn van deze ongevallen en welke schadelijke gevolgen ze hebben. Om een correcte analyse te kunnen uitvoeren, is het invullen van de juiste wettelijke codes in de ongevalsangifte een aandachtspunt.

- **TIP:**
Krijg een duidelijk overzicht van de verdeling van de ongevallen met fietsen, e-bikes, elektrische fietsen, speed-pedelects, scooters, bromfietsen, ...:
- Vul bij de aangifte als betrokken voorwerp de code 12.03 in (voertuigen met twee of drie wielen al dan niet gemotoriseerd). Op die manier kunnen de ongevallen met fietsen en andere tweewielers gemakkelijk worden gefilterd.
 - Vul vervolgens in de rubriek 'omstandigheden' het specifieke codenummer C70xx of C80xx in, afhankelijk van het type tweewieler.
 - Gebruik de eigen risicocodes als u de weersomstandigheden ook meenemen wilt in uw statistieken.

STAP 2 - Bepalen van de maatregelen om risico's te verminderen

Rond **vijf pijlers** kan er volgens Ethias gewerkt worden aan het verbeteren van de veiligheid van fietsers. Op die manier gaat het stimuleren van het gebruik van de fiets niet gepaard met een toename van het aantal ongevallen.

1. Technische conformiteit van de fietsen van de werknemers

In eerste instantie is het aan te raden aan de werknemers om uitsluitend fietsen met een CE-markering aan te kopen. De CE-markering betekent dat de fabrikant verklaart dat het product voldoet aan de veiligheidsvereisten van de Europese wetgeving.

Om veilig te kunnen fietsen moet de gebruikte fiets in goede staat zijn en blijven. Banden moeten een goed reliëf hebben en voldoende zijn opgepompt, remmen moeten correct functioneren en verlichting met voor- en achterlicht en reflectoren moet worden voorzien.

Opgelet

- Wanneer werknemers zich met de fiets verplaatsen tijdens de arbeidstijd, bv. op het bedrijfsterrein, en deze fietsen worden ter beschikking gesteld door de werkgever, dan worden ze als arbeidsmiddel beschouwd en moeten de bepalingen van de Codex Welzijn op het Werk voor arbeidsmiddelen worden toegepast. Procedures voor aankoop, indienststelling, onderhoud, opleiding van de werknemers, ter beschikking stellen en gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, enz. moeten voorzien zijn en correct worden toegepast.
- Wanneer de werkgever toelaat dat de werknemers voor dienstverplaatsingen gebruik maken van de eigen fiets, op het bedrijfsterrein of daarbuiten, moet hij niet alleen zorgen dat ze in goede staat verkeren, dan wordt het dragen van een helm en fluokledij best verplicht en wordt de technische staat van de fietsen best gecontroleerd. Dienstverplaatsingen vallen onder de arbeidstijd en de principes van het preventiebeleid moeten hierop worden toegepast.

- **TIP:**
een werkgever kan periodiek een nazicht organiseren van de fietsen van het personeel en eventueel faciliteren in het oplossen van kleine technische defecten, die de veiligheid van de fietser significant kunnen verbeteren. Dit initiatief werkt dus zowel sensibiliserend als rechtstreeks bevorderend voor de veiligheid.

2. Sensibilisering van de werknemers

Wanneer men aan de fietsers vraagt wat het hoogste risico is bij het gebruik van de fiets dan antwoorden zij meestal dat dit de andere weggebruikers zijn, met in hoofdzaak de auto's.

Maar uit de analyses van fietsongevallen blijkt dat in de meerderheid van de gevallen er geen ander voertuig betrokken is. Het ongeval wordt meestal veroorzaakt door het slecht nemen van een bocht, het botsen met een paaltje of een infrastructuur-element of door het vallen over een oneffenheid op het fietspad.

Het is dus duidelijk dat fietsers moeten gesensibiliseerd worden met betrekking tot het eigen gedrag op de fiets en voor het belang van om steeds geconcentreerd te blijven, de snelheid aan te passen aan de (weers)omstandigheden, en ervoor te zorgen de fiets steeds onder controle te hebben.

De sensibilisering van de werknemers betreft verschillende punten:

- strikte naleving van de wegcode;
- zichtbaarheid: dragen van fluokledij;
- bescherming van de fietser: dragen van de helm;
- gevaar van het gebruik van de smartphone en van oortjes op de fiets;
- voor de elektrische fiets en de speedpedelec:
 - het aanpassen van de snelheid aan de omstandigheden;
 - het correct inschatten van de remafstand;
- gevaar van de « dode hoek » voor fietsers;
- weersomstandigheden en seizoenen: regen, bladeren op het wegdek in de herfst, ijsvorming in de winter;
- defensieve rijstijl, zoals een aangepaste snelheid: dit laat ook toe te anticiperen op eventuele fouten die andere weggebruikers maken en hier op een alerte wijze op te reageren.

➤ TIP:

- Een werkgever kan campagnes voeren met zichtbare affiches, folders, elektronische communicatiekanalen, enz.
- Eventueel kan een werkgever ook faciliteren in het gebruik van fluovestjes of fietshelmen door zelf fluovestjes met het bedrijfslogo uit te delen en een gemeenschappelijke aankoop van fietshelmen te organiseren. Voor het ontwikkelen van affiches voor campagnes rond fietsongevallen kan de preventiedienst van Ethias u bijstaan.
- Indien dit mogelijk is kunnen ook getuigenissen van werknemers die zelf slachtoffer waren van een fietsongeval gebruikt worden om collega's te sensibiliseren.

3. Opleiding

Het is belangrijk dat medewerkers die de fiets of een andere tweewieler gebruiken bij hun verplaatsingen de nodige kennis hebben om hier correct mee om te gaan.

Deze kennis omvat zowel **theoretische kennis** zoals van de wegcode en de plaats die de fietser inneemt in het verkeer als praktische kennis zoals rijvaardigheid en defensief rijden. Bij het gebruik van de elektrische fiets en de speedpedelec is het zeker nodig zich vertrouwd te maken met het (snel) rijden op dit soort fietsen en dan is een **praktische opleiding** aangewezen.

➤ TIP:

door verschillende instellingen worden fietsopleidingen op bedrijfsniveau georganiseerd. Afhankelijk van de noden en de grootte van de doelgroep kunnen dit theoretische opleidingen zijn in een klaslokaal of praktische opleidingen waarbij wordt geoefend op het terrein.

Voor bijkomende informatie:

- www.safe2work.be
- www.provelo.org

4. Infrastructuur

Werkgevers die een gezond en veilig fietsbeleid willen voeren, voorzien in de nodige infrastructuur voor de gebruikers van fietsen. Hierbij dient aan drie aspecten te worden gedacht:

- faciliteiten voor het personeel;
- faciliteiten voor de fietsen;
- specifieke maatregelen voor elektrische fietsen.

› Faciliteiten voor het personeel

Wanneer men een actief fietsbeleid wil voeren voorziet men **de nodige infrastructuur voor de fietsers** om zich bij aankomst op het werk te kunnen verfrissen voordat men zich naar de werkplek begeeft. Hiervoor voorziet men kleedkamers, indien mogelijk met douches (de vereisten voor deze lokalen zijn beschreven in de Codex Welzijn op het Werk Boek III, Titel 1, Hoofdstuk VI. Sociale voorzieningen).

Plaats voldoende lockers waar het personeel de fietskledij en materiaal zoals fietshelmen veilig kan opbergen.

› TIP:

dankzij de verzekering Ethias Mobility & More biedt u uw medewerkers, ongeacht het alternatieve vervoersmiddel, een innovatieve oplossing aan die hen verzekert op weg naar en van het werk en tijdens dienstverplaatsingen. Als werkgever geniet u van een voordelig fiscaal regime en biedt u uw medewerkers een upgrade van het salarispakket aan.

Went u meer info of de infofiche te raadplegen?

Wilt u de algemene voorwaarden gratis ontvangen en/of een offerte? Neem contact op met onze commerciële dienst op het nummer **011 28 20 15** of mail naar privesector@ethias.be.

Lees aandachtig de infofiche en de algemene voorwaarden voordat u een verzekering Ethias Mobility & More afsluit.

De verzekering Ethias Mobility & More is een multirisicoverzekering (omnium, bijstand, lichamelijke ongevallen, burgerlijke aansprakelijkheid, rechtsbijstand) onderworpen aan het Belgisch recht. Het is een jaarcontract dat elk jaar stilzwijgend wordt verlengd, tenzij het ten minste drie maanden voor de vervaldag wordt opgezegd. Bent u niet tevreden? U kunt een brief sturen naar Ethias, rue des Croisiers, 24 te 4000 Luik, of mailen naar klachtenbeheer@ethias.be. Bij betwisting kunt u een klachtenbrief sturen naar de Ombudsman van de Verzekeringen (www.ombudsman.as), de Meeûssquare 35 te 1000 Brussel.

› Faciliteiten voor de fietsen

Bij een actief en veilig fietsbeleid hoort ook de nodige infrastructuur voor het stallen van de fietsen. De fietsstalling moet de werknemer toelaten de fiets veilig achter te laten, met een minimum risico voor diefstal. Voldoende verlichting, een systeem van toegang met badges en camerabewaking zijn mogelijke opties die in dit verband kunnen worden overwogen.

› TIP:

bekijk een veilige toegangsweg naar de fietsstalling op het bedrijfsterrein, liefst gescheiden van het eventuele autoverkeer dat de personeelsparking gebruikt.

› Specifieke maatregelen voor elektrische fietsen

Bij het opladen van elektrische fietsen en andere persoonlijke vervoermiddelen bestaat risico op brand of explosie. Het is dus belangrijk dat de werknemer altijd de originele oplader gebruikt. De werkgever zorgt voor een veilige infrastructuur waar de werknemer de batterijen van elektrische fietsen kan opladen.

Er moet een duidelijk verbod zijn de batterijen naar de werkplek mee te nemen om ze op te laden in de kantoren of in de productiehallen.

Om het gevaar voor brand te beperken, moet het opladen van batterijen van elektrische fietsen in een specifiek lokaal of afgescheiden ruimte gebeuren.

› **TIP:** de vereisten rond het opladen van elektrische voertuigen in gebouwen zijn nog niet gespecificeerd door de wetgever. Om werkgevers bij te staan bij het bepalen van de vereisten voor deze infrastructuur heeft de preventiedienst van Ethias een checklist opgesteld. De checklist laat toe een risicoanalyse uit te voeren op de voorziene oplaadinfrastructuur en te bepalen welke maatregelen er moeten worden genomen om het gevaar voor brand te beperken.

Vraag deze tool aan door een e-mail te sturen naar preventie@ethias.be.

5. Bespreken van de zwarte punten in de buurt van het bedrijf met de lokale autoriteiten

Wanneer uit de analyses van de ongevallen blijkt dat er in de omgeving van het bedrijf of de organisatie plaatsen zijn op de openbare weg die gevaarlijk zijn of waar regelmatig ongevallen gebeuren met fietsers dan kan men deze analyses gebruiken om in overleg te gaan met de lokale autoriteiten.

› **TIP:** neem contact op met andere bedrijven en organisaties in de nabije omgeving om na te kijken of dezelfde conclusies kunnen worden getrokken in verband met « zwarte punten ». Indien dit het geval is dan kunnen deze bevindingen samen worden voorgelegd aan de autoriteiten om hen aan te zetten hun gedeelte van de verantwoordelijkheid op te nemen en maatregelen te nemen voor het veiliger maken van de omgeving.

Contact: preventie@ethias.be

Preventie: een uitdaging voor jou? Een *prioriteit* voor ons!

Actu, video's, tips,...
bezoek onze blog.

ethias